

Dominika Łukawska-Białogłowska

DOPUSZCZALNOŚĆ WYDANIA TZW. ORZECZENIA ZASTĘPUJĄCEGO PRZEZ SĄD ADMINISTRACYJNY W POSTĘPOWANIU O UDZIELENIE INDYWIDUALNEGO ZEZWOLENIA DEWIZOWEGO

1. Wstęp

Postępowanie w przedmiocie udzielenia indywidualnego zezwolenia dewizowego, uregulowane w art. 8 pr. dew., stanowi szczególny rodzaj postępowania administracyjnego¹. Niemniej jednak nie oznacza to nieobjęcia go ogólnymi ramami proceduralnymi, w tym dotyczącymi czasu na wydanie rozstrzygnięcia administracyjnego. Jak już bowiem zwracano uwagę w okresie międzywojennym, „[s]prawy [administracyjne – przyp. aut.] należy załatwiać bez zbędnej zwłoki i w sposób taki, aby nie ucierpiał ani interes publiczny ani interes uprawniony osób prywatnych”². W tym kontekście powstaje wątpliwość, czy – w razie

¹ Por. D. Łukawska-Białogłowska, *Wybrane zagadnienia proceduralne związane z ponownym rozpatrzeniem sprawy w postępowaniu o udzielenie indywidualnego zezwolenia dewizowego*, „Prawo i Więź. Law and Social Bonds” 2018/3, s. 25.

² Z. Cybichowski, *Polskie prawo państwowe na tle uwag z dziedziny nauki o państwie i porównawczego prawa państwowego*, t. 3, Warszawa 1933, s. 20.

stwierdzenia beczynności lub przewlekłego prowadzenia sprawy przez Prezesa NBP albo upoważnionych przez niego dyrektorów Centrali NBP oraz dyrektorów oddziałów NBP lub jednostek równorzędnych – sąd administracyjny mógłby wydać tzw. orzeczenie zastępujące, w którym orzekłby o istnieniu lub nieistnieniu uprawnienia lub obowiązku w przedmiocie wydania indywidualnego zezwolenia dewizowego.

2. Uwagi ogólne związane z rozszerzeniem sądowoadministracyjnych uprawnień kontrolnych poza model kasatoryjny

Na mocy art. 1 pkt 40 ustawy z 9.04.2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi³, z dniem 15.08.2015 r., art. 149 p.p.s.a. uzyskał następujące brzmienie:

„§ 1. Sąd, uwzględniając skargę na beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organy w sprawach określonych w art. 3 § 2 pkt 1–4 albo na przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawach określonych w art. 3 § 2 pkt 4a:

- 1) zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie aktu, interpretacji albo do dokonania czynności;
- 2) zobowiązuje organ do stwierdzenia albo uznania uprawnienia lub obowiązku wynikających z przepisów prawa;
- 3) stwierdza, że organ dopuścił się beczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania.

§ 1a. Jednocześnie sąd stwierdza, czy beczynność organu lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organ miały miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

§ 1b. Sąd, w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1 i 2, może ponadto orzec o istnieniu lub nieistnieniu uprawnienia lub obowiązku, jeżeli pozwala na to charakter sprawy oraz niebudzące uzasadnionych wątpliwości okoliczności jej stanu faktycznego i prawnego.

³ Dz.U. poz. 658.

§ 2. Sąd, w przypadku, o którym mowa w § 1, może ponadto orzec z urzędu albo na wniosek strony o wymierzeniu organowi grzywny w wysokości określonej w art. 154 § 6 lub przyznać od organu na rzecz skarżącego sumę pieniężną do wysokości połowy kwoty określonej w art. 154 § 6”.

W przytoczonym artykule już od razu widać „wyłom” (w postaci regulacji zawartej w § 1b) w kasatoryjnym modelu uprawnień sądu administracyjnego⁴. Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy z 2015 r., „[i]stotne jest również, że nowa regulacja w przypadku bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania umożliwia sądowi wydanie orzeczenia stwierdzającego istnienie albo nieistnienie uprawnienia lub obowiązku, jeżeli pozwala na to charakter sprawy oraz niebudzące uzasadnionych wątpliwości okoliczności jej stanu faktycznego i prawnego. Powyższa propozycja wpisuje się w ogólną tendencję występującą w europejskich systemach prawnych przejmowania przez sądy administracyjne merytorycznego orzekania w sprawie”⁵.

W doktrynie wskazuje się wprawdzie, że na gruncie art. 184 obowiązującej Konstytucji RP kontrola wykonywana przez sądy administracyjne nie powinna wychodzić poza model kasatoryjny⁶. Niemniej jednak – jak wynika ze zdania pierwszego wskazanego przepisu – ustrojodawca tylko ogólnie określił ramy kompetencyjne sądownictwa administracyjnego (*verba legis*: „Naczelnny Sąd Administracyjny oraz inne sądy administracyjne sprawują, **w zakresie określonym w ustawie** [podkr. aut.], kontrolę działalności administracji publicznej”), nie przesądzając jednoznacznie o formie; to wyłącznie od decyzji ustawodawcy zależy, jaki model kontroli przyjmie on w odniesieniu do administracji publicznej. Ponadto

⁴ Por. A. Kabat [w:] B. Dauter, A. Kabat, M. Niezgódka-Medek, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 491.

⁵ Uzasadnienie do przedłożonego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu z 10.07.2013 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, s. 20, VII kadencja, druk sejm. nr 1633.

⁶ Zob. R. Hauser, M. Masternak-Kubiak [w:] *System Prawa Administracyjnego*, t. 2, *Konstytucyjne podstawy funkcjonowania administracji publicznej*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, Warszawa 2012, s. 405 oraz powołaną tam literaturę. Zob. także J. Jendrośka, J. Boć [w:] *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław 2007, s. 393.

należy zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 19.10.2010 r.⁷ uznał, że założenie o „absolutnej sztywności podziału spraw” między sądy administracyjne i sądy powszechne jest niepoprawne konstytucyjnie. Jego zdaniem „ustawodawca ma w tym zakresie pewną swobodę i na przykład może – wyjątkowo – niektóre sprawy administracyjne przekazywać sądom powszechnym (...) lub odwrotnie. Rodzaj sprawy jest tylko jedną z przesłanek jego decyzji – niekoniecznie najważniejszą (np. w porównaniu z koniecznością zapewnienia efektywnego i pełnego dostępu do sądu) i często trudną do zoperacjonalizowania (np. w odniesieniu do spraw «na styku» różnych gałęzi prawa, np. w dziedzinie prawa konsumenckiego). Tego typu decyzje powinny jednak być podejmowane po wszechstronnej analizie wad i zalet «przemieszania» właściwości sądów, z uwzględnieniem zasady zaufania obywateli do państwa i prawa (art. 2 Konstytucji) i konieczności zapewnienia każdemu prawa do właściwego, niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądu (art. 45 Konstytucji), który ze względu na swoje właściwości (np. specjalizację, miejsce w strukturze sądownictwa i stosowaną procedurę) jest «najlepiej przygotowany» do rozpatrzenia danej sprawy (...). Wyraźnie przy tym trzeba podkreślić, że – mimo pewnych systemowych różnic między nimi – sądów administracyjnych nie wolno przeciwstawiać sądom powszechnym, a sprawowany przez nie wymiar sprawiedliwości uważać za «gorszy». Choć sądy administracyjne orzekają przede wszystkim o legalności (zgodności z prawem) kontrolowanych aktów (...), to jednak ich orzeczenia mogą w rezultacie prowadzić także do ponownej oceny stanów faktycznych, na tle których akty te zostały wydane”.

W wyroku z 15.12.2020 r.⁸ Trybunał Konstytucyjny podkreślił z kolei, że „stosownie do art. 3 § 2 pkt 8 p.p.s.a. przedmiotem skargi do sądu administracyjnego może być (alternatywa zwykła «lub» w tym przepisie) zarówno bezczynność organu (niepodjęcie przez organ żadnych czynności w sprawie), przewlekłe prowadzenie postępowania (niedochowywanie przez organ przepisanych terminów do załatwienia sprawy), jak

⁷ P 10/10, OTK-A 2010/8, poz. 78.

⁸ SK 12/20, OTK-A 2021, poz. 2. Por. także postanowienie NSA z 26.07.2012 r., II OSK 1360/12, CBOSA oraz wyrok WSA w Łodzi z 26.03.2015 r., I SAB/Łd 1/15, CBOSA. Zob. także D. Łukawska-Białogłowska, *Wybrane zagadnienia...*, s. 37.

i obie te sytuacje ujmowane łącznie. Podstawę do orzekania w sprawach, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 8 p.p.s.a., stanowi z kolei art. 149 p.p.s.a. Wykładnia i zastosowanie art. 149 p.p.s.a. wymaga uwzględnienia celu zmian, jakie zostały dokonane ustawą z dnia 3 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (...), która weszła w życie z dniem 11 kwietnia 2011 r., ustawą z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (...), która weszła w życie z dniem 17 maja 2011 r., oraz ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (...), która weszła w życie z dniem 12 lipca 2011 r. *Ratio legis* tych zmian było rozszerzenie środków przeciwdziałania bezczynności organu lub przewlekłemu prowadzeniu postępowania administracyjnego oraz naruszaniu przez organ administracji terminów załatwienia spraw, a także umożliwienie efektywnego dochodzenia przez stronę postępowania odszkodowania za poniesioną szkodę od organu administracji z tytułu niewydania orzeczenia lub decyzji z naruszeniem prawa oraz ponoszenia przez funkcjonariuszy publicznych odpowiedzialności majątkowej za zaniechania prowadzące do wyrządzenia szkody na skutek rażącego naruszenia prawa. Wprowadzenie tych zmian pozostaje w ścisłym związku z Konwencją rzymską oraz orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w zakresie przeciwdziałania przewlekłemu prowadzeniu postępowań administracyjnych i rekompensowania szkód wynikających z tego tytułu. Prawidłowa wykładnia art. 149 w związku z art. 3 § 2 pkt 8 p.p.s.a. nie może zostać przeprowadzona w oderwaniu od celów tych zmian (...), a „określając kompetencje orzecznicze sądu w sprawach bezczynności i przewlekłości należy mieć na uwadze, że środki stosowane na podstawie art. 149 p.p.s.a. nie mają na celu wyłączenie dyscyplinowania organów administracji, ale mają w szerszym zakresie przeciwdziałać ich opieszałości w prowadzeniu spraw oraz służyć usuwaniu negatywnych skutków wynikających z bezczynności lub przewlekłości postępowań administracyjnych”.

W związku z powyższym można uznać, że przyznanie sądom administracyjnym kompetencji wychodzących poza uprawnienia *stricte* kasatoryjne jest konstytucyjnie dopuszczalne. Tym samym sąd administracyjny – na podstawie umocowania w ustawie i w przyznanych przez ustawodawcę granicach – może wypowiadać się co do istoty kontrolowanej sprawy administracyjnej, wydając m.in. tzw. orzeczenia zastępujące.

3. Wydanie tzw. orzeczenia zastępującego w sprawie dotyczącej udzielenia indywidualnego zezwolenia dewizowego

Udzielenie indywidualnego zezwolenia dewizowego następuje w trybie art. 8 pr. dew. Zgodnie z tym przepisem:

- indywidualne zezwolenie dewizowe jest wymagane na odstąpienie od ograniczenia lub obowiązku, o których mowa w art. 5 pr. dew., w zakresie których nie udzielono ogólnego zezwolenia dewizowego albo udzielono takiego zezwolenia, ale na innych warunkach niż te, na których ma nastąpić odstąpienie (ust. 1);
- sprawy związane z udzielaniem indywidualnych zezwoleń dewizowych są rozstrzygane przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego w drodze decyzji administracyjnej, z uwzględnieniem ust. 4 i 5 tego artykułu (ust. 2);
- do decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego wydanych w sprawach, o których mowa w ust. 2 tego artykułu, stosuje się odpowiednio art. 127 § 3 k.p.a. (ust. 3);
- Prezes Narodowego Banku Polskiego może uchylić udzielone zezwolenie, jeżeli korzystanie z niego odbywa się wbrew określonym w tym zezwoleniu warunkom (ust. 4);
- Prezes Narodowego Banku Polskiego może upoważnić do załatwiania spraw, o których mowa w ust. 2 tego artykułu, wyłącznie dyrektorów departamentów Centrali Narodowego Banku Polskiego oraz dyrektorów oddziałów Narodowego Banku Polskiego lub jednostek równorzędnych (ust. 5).

W myśl zaś art. 5 pr. dew. indywidualne zezwolenie dewizowe polega na odstąpieniu od ograniczeń określonych w art. 9 pr. dew. oraz obowiązków określonych w art. 18 i 25 ust. 1 pr. dew.

Stosownie do przepisów ogólnego postępowania administracyjnego – mających zastosowanie do postępowania o udzielenie indywidualnego zezwolenia dewizowego (art. 1 pkt 1 oraz art. 3 § 1–3 *a contrario* k.p.a.) – Prezes NBP (lub z jego upoważnienia podmioty określone w art. 8 ust. 5 *in fine* pr. dew.) mają obowiązek działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia (art. 12 § 1 k.p.a.). Na organie prowadzącym postępowanie spoczywa obowiązek podejmowania wszelkich kroków niezbędnych do załatwienia sprawy (art. 7 oraz art. 77 § 1 k.p.a.) oraz procedowanie bez zbędnej zwłoki (art. 35 § 1 k.p.a.). Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania (art. 35 § 3 k.p.a.). Stosownie zaś do art. 36 § 1 k.p.a. o każdym przypadku niezakończoności sprawy w terminie określonym w art. 35 k.p.a. lub w przepisach szczególnych organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Ten sam obowiązek ciąży na organie również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od niego (art. 36 § 2 k.p.a.).

Przytoczone regulacje stanowią: w zakresie Prawa dewizowego – punkt wyjścia do oceny istnienia podstawy do dochodzenia przez stronę postępowania o udzielenie jej indywidualnego zezwolenia dewizowego, w zakresie zaś Kodeksu postępowania administracyjnego – podstawę do oceny, czy w postępowaniu o udzielenie tego zezwolenia nie doszło do bezczynności organu lub przewlekłego prowadzenia przezeń sprawy.

Rozstrzygnięcia w przedmiocie indywidualnego zezwolenia dewizowego zapadają w formie decyzji administracyjnej, a więc podlegają kontroli sądowoadministracyjnej na zasadzie art. 3 § 2 pkt 1 p.p.s.a. Z art. 149

§ 1 p.p.s.a. wynika zaś, że beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organy w sprawach określonych m.in. w art. 3 § 2 pkt 1 p.p.s.a. podlega zaskarżeniu do sądu administracyjnego; z regulacją tą ściśle sprzężony jest art. 149 § 1b p.p.s.a., wedle którego w razie stwierdzenia beczynności organu lub przewlekłości postępowania oraz zobowiązania organu do wydania w określonym terminie aktu, interpretacji albo do dokonania czynności lub zobowiązania organu do stwierdzenia albo uznania uprawnienia lub obowiązku wynikających z przepisów prawa sąd administracyjny może ponadto orzec o istnieniu lub nieistnieniu uprawnienia lub obowiązku, jeżeli pozwala na to charakter sprawy oraz niebudzące uzasadnionych wątpliwości okoliczności jej stanu faktycznego i prawnego⁹.

Z powyższego wynika, że w obecnym stanie prawnym – poza „klasyczną” kontrolą kasatoryjną decyzji w przedmiocie indywidualnego zezwolenia dewizowego – możliwe jest wydanie przez sąd administracyjny tzw. orzeczenia zastępującego, o ile organ prowadzący postępowanie dopuścił się beczynności lub przewlekłości, w którym to orzeczeniu zawarte będą wiążące ustalenia dla organu co do istoty sprawy¹⁰. Sąd administracyjny – ze względu na konieczność zaistnienia kumulatywnych przesłanek w sprawie (spójnik „oraz” w art. 149 § 1b *in fine* p.p.s.a.) – zobowiązany wówczas będzie uwzględnić:

- z jednej strony – przesłankę podstawową z art. 6 ust. 1 pr. dew. (*verba legis*: „[z]ezwoleń dewizowych udziela się, jeżeli nie zagraża to interesowi publicznemu lub międzynarodowym zobowiązaniom wiążącym Rzeczpospolitą Polską”), która – moim zdaniem – ma charakter obiektywny, tj. niezależny od strony wnioskującej o udzielenie indywidualnego zezwolenia dewizowego;

⁹ Na marginesie należy zasygnalizować pogląd jednego ze składów orzekających WSA w Warszawie, który w uzasadnieniu wyroku z 28.04.2020 r., I SAB/Wa 473/19, CBOSA, uznał, że art. 149 § 1b p.p.s.a. „znajduje zastosowanie tylko w sprawach ze skarg wniesionych na podstawie art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a., tj. takich, które kończą się wydaniem innego niż decyzja czy postanowienie aktu lub czynnością z zakresu administracji publicznej, dotyczącą praw lub obowiązków wynikających z przepisów prawa”. Stanowisko to nie zostało poparte żadną argumentacją, a ponadto jest sprzeczne z literalnym brzmieniem art. 149 § 1b w zw. z art. 149 § 1 p.p.s.a.

¹⁰ Por. D. Łukawska-Białogłowska, *Wybrane zagadnienia...*, s. 38.

- z drugiej strony – spełnienie przez stronę w konkretnym stanie faktycznym warunków do odstąpienia w odniesieniu do niej od ograniczeń wymienionych w art. 9, art. 18 i art. 25 ust. 1 pr. dew.

W obecnym stanie prawnym ograniczeniom, o których mowa w art. 9 pr. dew., podlegają:

- wysyłanie oraz przekazywanie przez rezydentów do krajów trzecich krajowych lub zagranicznych środków płatniczych, z przeznaczeniem na podjęcie lub rozszerzenie w tych krajach działalności gospodarczej, w tym na nabycie nieruchomości na potrzeby tej działalności, z wyjątkiem przekazywania do krajów trzecich krajowych lub zagranicznych środków płatniczych na pokrycie kosztów działalności polegającej na bezpośrednim świadczeniu usług w wykonaniu zawartej umowy lub promocji i reklamie działalności gospodarczej prowadzonej przez rezydenta w kraju (pkt 4);
- zbywanie w kraju przez nierezydentów z krajów trzecich, a także przez organizacje międzynarodowe, do których nie należy Rzeczpospolita Polska, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem innych podmiotów: (i) papierów wartościowych dłużnych o terminie wykupu krótszym niż rok, z wyjątkiem nabytych w kraju, (ii) wierzytelności i innych praw, których wykonywanie następuje poprzez dokonywanie rozliczeń pieniężnych, z wyjątkiem nabytych w kraju lub powstałych w obrocie z rezydentami w zakresie niewymagającym zezwolenia dewizowego (pkt 5);
- nabywanie przez rezydentów, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem innych podmiotów: (i) udziałów i akcji w spółkach mających siedzibę w krajach trzecich, a także obejmowanie udziałów i akcji w takich spółkach, (ii) jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania mających siedzibę w krajach trzecich, (iii) papierów wartościowych dłużnych wyemitowanych bądź wystawionych przez nierezydentów z krajów trzecich, (iv) wartości dewizowych zbywanych przez nierezydentów z krajów trzecich, w zamian za inne wartości dewizowe lub krajowe środki płatnicze, (v) wierzytelności i innych praw, których wykonywanie następuje poprzez dokonywanie rozliczeń pieniężnych, zbywanych przez nierezydentów z krajów trzecich (pkt 7);

- zbywanie przez rezydentów, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem innych podmiotów, w krajach trzecich: (i) papierów wartościowych dłużnych o terminie wykupu krótszym niż rok, z wyjątkiem nabytych w tych krajach na podstawie zezwolenia dewizowego, (ii) wierzytelności i innych praw, których wykonywanie następuje poprzez dokonywanie rozliczeń pieniężnych, z wyjątkiem nabytych w tych krajach na podstawie zezwolenia dewizowego lub powstałych w obrocie z nierezydentami z krajów trzecich w zakresie niewymagającym zezwolenia dewizowego (pkt 8);
- otwieranie przez rezydentów, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem innych podmiotów, rachunków w bankach i oddziałach banków, mających siedzibę w krajach trzecich, z wyjątkiem ich otwierania w czasie pobytu w tych krajach, a także w związku z działalnością określoną w art. 9 pkt 4 pr. dew., z zastrzeżeniem nieutrzymywania takich rachunków dłużej niż 2 miesiące od zakończenia pobytu lub działalności (pkt 9);
- dokonywanie przez rezydentów i nierezydentów z krajów trzecich rozliczeń pieniężnych w wykonaniu czynności określonych w art. 9 pkt 5 i 7–9 pr. dew., z wyłączeniem czynności, których dokonywanie nie wymaga zezwolenia dewizowego (pkt 14).

Zgodnie zaś z art. 18 pr. dew. rezydenci i nierezydenci przekraczający granicę państwową są obowiązani zgłaszać, w formie pisemnej, organom celnym lub organom Straży Granicznej, przywóz do kraju oraz wywóz za granicę złota dewizowego lub platyny dewizowej, bez względu na ilość, a także krajowych lub zagranicznych środków płatniczych, jeżeli ich wartość przekracza łącznie równowartość 10 000 euro. Natomiast art. 25 ust. 1 pr. dew. przewiduje, że jeżeli kwota przekazu lub rozliczenia przekracza równowartość 15 000 euro rezydenci i nierezydenci są obowiązani dokonywać przekazów pieniężnych za granicę oraz rozliczeń w kraju związanych z obrotem dewizowym za pośrednictwem: uprawnionych banków lub instytucji płatniczych oraz instytucji pieniądza elektronicznego uprawnionych do świadczenia usług płatniczych, a w przypadku dokonywania rozliczeń w kraju również biur usług płatniczych.

4. Wnioski

W ramach kontroli kasatoryjnej sąd administracyjny bada, czy decyzja administracyjna w przedmiocie (nie)udzielenia indywidualnego zezwolenia dewizowego została wydana zgodnie z przepisami postępowania lub miała oparcie w przepisach prawa materialnego. W odniesieniu do tych ostatnich sąd przeprowadza ocenę prawidłowego zastosowania art. 6 ust. 1 oraz art. 5 w zw. z art. 9, art. 18 lub art. 25 ust. 1 pr. dew. W razie zaś uchylecia rozstrzygnięcia organu ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w orzeczeniu sądowoadministracyjnym wiążą w sprawie Prezesa NBP (art. 153 p.p.s.a.). Aktualna redakcja art. 149 § 1b (w powiązaniu z art. 149 § 1) p.p.s.a. umożliwia sądowi administracyjnemu wypowiedzenie się o istnieniu lub nieistnieniu uprawnienia do otrzymania indywidualnego zezwolenia dewizowego przez stronę stosownego postępowania przed Prezesem NBP w razie stwierdzenia bezczynności organu lub przewlekłości postępowania. Podkreślić w tym miejscu należy – po pierwsze – fakultatywność tego uprawnienia (funktor modalny „może” w art. 149 § 1b p.p.s.a.) związaną z charakterem sprawy oraz jej okolicznościami prawnymi i faktycznymi, które nie mogą budzić uzasadnionych wątpliwości¹¹, a po drugie – okoliczność, że sąd administracyjny oceniać będzie (nie)ziszczenie się przesłanek warunkujących udzielenie zezwolenia na podstawie tych samych przepisów, które brałby pod uwagę przy „klasycznej” kontroli kasatoryjnej.

Bibliografia

- Cybuchowski Z., *Polskie prawo państwowe na tle uwag z dziedziny nauki o państwie i porównawczego prawa państwowego*, t. 3, Warszawa 1933
- Dauter B., Kabat A., Niezgódka-Medek M., *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2018

¹¹ Przez pojęcie „uzasadnione wątpliwości” należy rozumieć te elementy stanu prawnego lub faktycznego, dla których rozwiania wymagane jest przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w trybie art. 77 k.p.a.

- Łukawska-Białogłowska D., *Wybrane zagadnienia proceduralne związane z ponownym rozpatrzeniem sprawy w postępowaniu o udzielenie indywidualnego zezwolenia dewizowego*, „Prawo i Więź. Law and Social Bonds” 2018/3
- Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław 2007
- System Prawa Administracyjnego*, t. 2, *Konstytucyjne podstawy funkcjonowania administracji publicznej*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, Warszawa 2012

Orzecznictwo

- Wyrok TK z 19.10.2010 r., P 10/10, OTK-A 2010/8, poz. 78
- Wyrok TK z 15.12.2020 r., SK 12/20, OTK-A 2021, poz. 2
- Wyrok WSA w Łodzi z 26.03.2015 r., I SAB/Łd 1/15, CBOSA
- Wyrok WSA w Warszawie z 28.04.2020 r., I SAB/Wa 473/19, CBOSA
- Postanowienie NSA z 26.07.2012 r., II OSK 1360/12, CBOSA

Dominika Łukawska-Białogłowska [ORCID: 0000-0001-6243-7118] – doktor nauk prawnych, Uniwersytet Łódzki, Wydział Prawa i Administracji, Katedra Prawa Finansowego.